

MÅLBRUKSPLAN

VOLDA KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyre 28.01.2016 sak 8/16

Målbruksplan for Volda kommune

1. Målform

Volda kommune vedtok i sak 36/63 at det offisielle styringsmålet i kommunen skal vere nynorsk. Alle tilsette og alle kommunale organ pliktar å nytte nynorsk skriftspråk i tenesta. Kommunestyret gjorde i same vedtak (etter lov om målbruk i offentleg teneste § 5) om å krevje nynorsk i skriv frå statsorgan til kommunen.

2. Språkpolitiske mål

Skriftspråket som vert nytta i kommunen må vere så godt og variert som mogleg, og liggje nær opp til talemålet i kommunen. Kommunen ønskjer eit enkelt, klart og brukarvennleg språk.

Dialekten (målføret) er ein særskild viktig del av den lokale kulturarven. Å ha eit godt feste i ein dialekt gjev identitet og sjølvkjensle. Kommunen ser det difor som ei sentral oppgåve å verne om dialekten vår gjennom levande bruk og medviten utvikling.

Mykje av grunnlaget for talemålet til borna vert i dag lagt i barnehagane og skulane. Det er difor viktig at vi har språkmedvitne medarbeidarar på desse stadane. Særskild er åra i barnehagen og dei første skuleåra grunnleggjande. Nynorsk og dialekt må nyttast i størst mogleg utstrekning i songar, opplesing, leikar o.a.

Skuleadministrasjonen og rektorane har eit særleg ansvar for å gjere dei tilsette kjende med § 40 i lov om grunnskulen. Der heiter det at læraren i ordtilfang og uttrykksmåte skal ta omsyn til talemålet til elevane. På liknande vis må dei tilsette i barnehagane ta dei same omsyna.

3. Retningslinjer for skriftspråket i kommuneadministrasjonen

Ordleggingsmåten er kanskje den viktigaste reiskapen for å få eit flytande, lett og godt språk. Særleg viktig er det at vi nyttar aktiv og ikkje passiv setningsbygnad (t.d. "Ordføraren tok saka opp til avrøysting" og ikkje "Saka vart teken opp til avrøysting av ordføraren"), og at vi har ei ordrekkefølge som i vanleg talemål.

Eigeformene min, din, sin, vår bør til vanleg kome etter substantivet ("Rådmannen er på kontoret sitt" og ikkje "Rådmannen er på sitt kontor").

Vi bør også bruke dobbel bunden form ("...det vedtekne budsjettet..." og ikkje "... det vedtekne budsjett...").

Unngå for mykje substantivbruk. På nynorsk er det ofte betre å bruke verb og substantiv der det på bokmål er substantiv. Finn gjerne eit anna ord eller skriv om.

Språk vert ledigare om vi brukar ei personleg form. Såleis bør vi unngå det upersonlege ein. Bruk eg eller vi/me i staden.

Vi bør bruke norske ord i staden for framandord, så snart det let seg gjere. Ei ordliste eller ei synonymordbok er gode hjelparar her. Lokale ord og uttrykk som er i vanleg bruk i kommunen, bør brukast.

4 .Tiltak

Opplæring

Kommunen tek sikte på å gje alle kommunetilsette tilbod om kurs og rettleiing i nynorsk språkbruk. For saksbehandlarar bør slike kurs vere obligatoriske.

Tilsette i skulen og barnehagane skal gjerast kjende med dei lokale tilhøva når det gjeld språkformer, dialektar og lokal kultur.

Når ledige stillingar vert utlyste, skal det stå at administrasjonsmålet er nynorsk.

Hjelpemiddel

På alle kontor i kommunen skal det vere nynorsk ordliste og fornorskingsordbok av nyare dato. Dei tilsette må søkje sakkunnig hjelp i målspråkspørsmål. I kommuneadministrasjonen bør det vere ein person som kan stå til rådvelde som rådgjevar i slike spørsmål. Dei einskilte fagetatane skal gjere seg kjende med den nynorske terminologien på sine fagfelt.

Nynorskmateriell

Kommunen skal syte for at alle skjema, blankettar, kvitteringshefte o.l. som vert brukte i kommunen, er på nynorsk. Alt skriftleg tilfang som vert nytta i skulen og i barnehagar skal vere på nynorsk så langt råd er.

Alle tilsette skal følgje med på at departement og andre statsorgan (både lokale, regionale og sentrale) tek omsyn til dei språklege rettane kommunen har, og følgjer reglane i mållova om bruk av nynorsk. Saker der dette ikkje vert gjort, skal takast opp. Vi skal også vere ein pådrivar for å få meir nynorskmateriell frå Kommunenes Sentralforbund (KS) og private samarbeidspartar/leverandørar. Landssamanslutninga av nynorskkommunar (LNK) er ein naturleg samarbeidspart i dette arbeidet.

Stadnamn

Byggjefelt, vegar og andre stadnamn skal få lokale namn og byggje på lokal namnetradisjon. Alle slike namn må skrivast rett, og uttalen må vere i samsvar med målføret. Sjå også lov om stadnamn som gjev reglar for fastsetjing av skrivemåten for stadnamn.

Samarbeid med næringslivet

Kommunen vil arbeide for å få til eit samarbeid med dei næringsdrivande i kommunen om å drive god språkrøkt i lysingar, skilting og anna marknadsføring.

Landssamanslutninga av nynorskkommunar

Kommunen er medlem av Landssamanslutninga av nynorskkommunar (LNK), ei samanslutning av kommunar, fylkeskommunar og interkommunale tiltak som har til føremål å fremje nynorsk språk og kultur i offentleg verksemd.